

Publisher:
Pål Korneliusen

Redaktør:
Øystein Hage

Desksjef: Ann Eileen Ditlevsen Nygård
Redaktør: Nils Torsvik

fiskeribladetfiskaren.no fbfi.no

FiskeribladetFiskaren arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Mener noen seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres disse til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens faglige utvalg behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adressen til PFU er: Prinsens gate 2, pb. 48, Sentrum, 0101 Oslo. Tlf: 22415680, faks: 22411980.

FiskeribladetFiskaren

En uavhengig avis for Kyst-Norge

Oppvåkning

De politiske partiene bør legge til rette for at 20.000 arbeidsplasser i fiskeforedlingen i EU flyttes hjem til Norge, mener fagbevegelsen og arbeidsgiverne i sjømatnæringen. Partene mener at bedre rammevilkår vil kunne bidra til at flere av sjømatarbeidsplassene forblir her i Norge. Utspillet er fornuftig, men det er få nye tanker. Vi tviler også på om det er mulig å flagge hjem 20.000 jobber.

Det er de to NHO-organisasjonene Sjømat Norge og Norsk Industri, samt LO-forbundene Fellesforbundet og Norges Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN) som står bak utspillet. Rundt 95 prosent av norsk sjømat blir eksportert, og de fire arbeidslivsorganisasjonene anslår at 20.000 arbeidsplasser i EU bygges på norske fiskeressurser.

Det er helt klart at bedre handelsavtaler, spesielt med EU, kunne muliggjort mer bearbeiding her hjemme. I dag er det toll på mye av den bearbejdede fisken som kommer fra Norge, noe som hindrer norsk industri i å bearbeide mer av fisken. Og når vi samtidig ser at EU inngår en rekke nye tollavtaler med andre land, er det virkelig på tide å få bedre tollavtaler for norsk fisk.

Å bidra til at flere jobber flagges hjem er god politikk

De fire organisasjonene mener også dagens praksis fører til at vi gir bort svært mye restråstoff, som en del av hele fisken. Dette er råstoff norsk næringsliv kunne dratt stor nytte av, og som kunne bidratt til vesentlig økt verdiskapning her hjemme. Derfor er bedre markedsadgang vel så viktig for fremtidig norsk biosatsing som for selve fiskeindustrien.

Organisasjonene lister opp en rekke forslag, som etter deres mening kan bedre forholdene for norsk fiskeindustri. Det kan imidlertid virke som om de glemmer det norske kostnadsnivået når de tror de kan flytte hjem arbeidsplasser i tusenvis ved hjelp av endrede tollmurer. All forskning viser nemlig at norsk fiskeindustri må automatiseres og robotiseres skal den bli lønnsom. Det skaper ikke flere jobber.

Det kan også virke som om aktørene mener minsteprisordningen og deltakerloven er til hinder for økt sysselsetting på land. Dette stiller vi oss også tvilende til, for etter vår mening trygger Deltakerloven norske arbeidsplasser - ikke motsatt. Vi ser ingen grunn til at industrien og eksportselskaper skal få større eierskap i flåten enn det den har i dag.

Til tross for disse ankepunktene er vi enig i utspillet om at politikerne generelt må legge bedre til rette for at norsk sjømatnæring blir noe mer enn bare en råvareleverandør. Sjømat er fremtidens næring, og dersom det er mulig å flagge noen av de 20.000 arbeidsplassene hjem, bør norske politikere våge å ta et valg som tjener sjømatnæringen. Selv om det skulle gå på bekostning av andre næringsinteresser.

MØTE I HAVROMMET: Yrkesfiske vs turistfiske er en av konfliktene vi finner i det store «nyoppdagede» havrommet som mange vil ha en bit av. Men hvor er verktøyene som skal regulere all den nye aktiviteten som ønsker seg inn i dette rommet? ILL.FOTO: JON EIRIK OLSEN

Havrom – for hvem?

Stadig flere har oppdaget at nasjonen består av store havområder.

BIOMENING

BERNT DREIER

Forskningsssjef i Nofima, avdeling Næring og bedrift.

Bosettingsmønster og næringsliv bærer bud om at havet og dets muligheter har vært utnyttet i generasjoner. I den globale økonomien har Norge gjort seg bemerket for sin aktivitet knyttet til transport på hav, sine mange installasjoner på og under havets overflate og produksjon av sjømat.

I jakten på nye næringer er det derfor naturlig å lete i våre store havområder med den kunnskap som er utviklet gjennom å ha utnyttet havets mange muligheter i generasjoner. I den nye vekkelsesbølgen som nå bryter inn i de næringspolitiske korridorane kan det synes som om det er fritt frem for å etablere seg i «havrommet». Det norske havområdet er jo så stort, så her bør det være rom for flere næringer og arbeidsplasser.

Alle som allerede er etablert seg i dette rommet vet imidlertid at så ikke er tilfelle. Snarere synes det som om enhver nyetablering skaper en serie av nye konflikter. Noen ferske eksempler kan nevnes. Fjordlinjereguleringene har som overordnet mål å beskytte små fiskefartøy

Biomarin gjestespalte

FiskeribladetFiskaren vil ukentlig ha en gjesteskribent knyttet opp mot det biomarine stoffområdet.

Følgende institusjoner bidrar til spalten; FHF, Sjømat Norge, Marelife, Maring, Nifes, Nofima, Norges Sjømatråd, Rubin, Universitetet i Bergen, Haukeland Universitetssjuehus, Sintef og Universitetet i Tromsø.

” Snarere synes det som om enhver nyetablering skaper en serie av nye konflikter

mot yrkesbrødre i litt større båter. I senjåfjordene ba turistnæringen fiskeflåten om å la silda være i fred sånn at turistene kunne beundre hval på nært hold. På Spildra ble det rabalder da kommunen ga Marine Harvest nye areal til oppdrett av laks. Både i Repparfjorden og i Førdefjorden er det et sterkt engasjementet for å hindre sjødeponi fra gruveindustri. Det samme engasjementet ser vi i spørsmålet om olje/gass-virksomhet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Dette er bare et knippe av pågående konflikter; mellom yrkesfiskere, mellom fangst og oppdrett, mellom sjømat og turistnæring, gruverdrift og petronæring. Oppskrifta

på nye konflikter synes altså å være å invitere nye næringer inn i dette rommet.

På landjorda blir konflikter mellom ulike brukerinteresser ofte løst av privat eiendomsrett kombinert med et velfungerende marked. Samtidig overvåker myndighetene at aktiviteten på de private tomtene ikke skaper for store ulemper for folk og miljø. I «havrommet» er ikke eierforholdene like avklarte – hverken til ressurs eller areal. Det er en av årsakene til at konflikter lett oppstår i dette rommet. En annen er at noen aktiviteter nødvendigvis beslaglegger store arealer. Skreien, som nå er på tur inn til kysten, har svømt langt. Når mølja og laksen serveres, må kundene være trygge på at de vannmassene fisken lever i ikke er forurenset.

Det viktigste prinsippet for konflikthåndtering i «havrommet» har vært at den som først setter bruk har bruksretten. For eksempel var historisk fangst avgjørende for kvotefordelingen ved lukking av fiskeriene. Utfordringen med nye næringer vil være at de kommer sent inn i «havrommet», og de står i fare for at de mest interessante områdene allerede er opptatt. Ei innovasjonsutfordring for landet blir derfor hva «nye» næringer må tilby for at etablerte næringer skal avse arealer.

Nasjonale myndigheter har nå invitert til fest i «havrommet» – og det skal lages en havstrategi for å utnytte det store rommet bedre. Denne strategien må bygge på kunnskap som bidrar til å unngå at konflikter mellom ulike næringer oppstår. Dersom slike konflikter er uunngåelig, bør den i tillegg inneholde verktøy for å avgjøre hvilken aktivitet som skal prioriteres - av hvem.